

Lámpatestek és fényforrások hulladékának visszagyűjtése

Becslések szerint Magyarországon évente 4200 tonna lámpatestet és 1300 tonna gázki-süléssel elven működő fényforrást helyeznek piacra. A világítótestek és fényforrások iránti vásárlói kereslet az utóbbi években folyamatosan növekszik, így az eladott új berendezésekkel párhuzamosan nő a használhatatlanná vagy feleslegessé vált készülékek, eszközök száma.

Jogosan merül fel az a kérdés, hogy hogyan történik ezeknek a feleslegessé vált világítástechnikai eszközöknek a visszagyűjtése, hasznosítása illetve ártalmatlanítása. Az erre vonatkozó uniós irányelvek 2003-ban születtek meg, s hazánkban - viszonylag rövid idő eltelte után - 2005. augusztus 13-án már életbe is lépett az a törvény, amely szabályozza, s ha kell, szankcionálja is, az elektromos és elektronikai hulladékok visszagyűjtését, hasznosítását, és ártalmatlanítását.

Ugyanekkortól jelenik meg a gyártók és a forgalmazók felelőssége is. A világítástechnikai hulladék kezelésének koordinálását végző szervezethez 83 gyártó csatlakozott, és a koordináló szervezet a kereskedőkkel és a veszélyes hulladékgyűjtő vállalkozásokkal kö-

zösen látják el - a törvényben előírtak szerint - feladataikat. Azt hogy a gyártók és forgalmazók komolyan veszik a törvényi előírásokat, jól jelzi, hogy már tavaly, a törvény hatályba lépését követő, alig több mint 4 hónapos időszakban közel 60 tonna világítástechnikai hulladékot sikerült visszagyűjteniük. 2006. első 5 hónapjában pedig közel 135 tonna mennyiséget sikerült begyűjteni lámpatestekből és fényforrásokból. Ez megfelelő arány, mivel a gyártóknak 2006 végéig kell elérnie az elvárásoknak megfelelő 270 tonna gázki-sülőtől lámpa hulladék és a 85 tonna lámpatest hulladék mennyiségét.

A világítástechnikai hulladék begyűjtése

Az elhasznált, leadott termékek visszagyűjtésére országos hálózat épült ki. Ezen országos visszagyűjtő hálózat juttatja el a világítástechnikai hulladékokat a feldolgozókhoz.

A fogyasztói szegmensben a fényforrás-gyűjtő hálózatot a tervek szerint 2 év alatt mintegy 2500 boltra terjesztik ki, ahol az emberek ingyenesen adhatják le elhasznált fény-

csöveiket. Ezen szegmens üzleteiben tájékoztató táblák kihelyezésére is sor kerül, tájékoztatást nyújtva arról, hogy a gázkisülő fényforrásokból származó hulladékok a környezetre milyen káros hatást gyakorolnak, ha azokat nem a vonatkozó környezetvédelmi előírásoknak megfelelően kezelik.

A villamossági nagykereskedések ugyancsak gondoskodnak arról, hogy a koordináló szervezettel együttműködve a villamossági kiskereskedelmi üzletekből, a villamossági kivitelezőktől, karbantartóktól, villanszerelőktől visszavegyék a használatból kivont fénycsöveket és gázkisülő lámpákat. Ezen szegmensben a fényforrások visszavételét és visszagyűjtést 23 partner nagykereskedő 68 telephelyén végzik.

A kereskedők üzletein túl a lakosság, a gazdasági szervezetek és a közsféra ingyenesen adhatja le az elhasznált gázkisüléses lámpákat a koordináló szervezet 13 szerződött veszélyes hulladék begyűjtő partnerének telephelyein. Ezen túl a begyűjtő vállalkozások a fénycső és gázkisülő lámpa hulladékot a hulladék termelőitől vagy más birtokosaitól rendszeresen összeszedik és elszállítják a begyűjtő helyre, illetőleg a hulladékot átveszik a hulladékok birtokosaitól a gyűjtőhelyeken, gyűjtőpontokon.

A fogyasztók információval való ellátása és a hulladék leadás elősegítése érdekében a koordináló szervezet telefonos ügyfélszolgálatot is működtet.

A világítástechnikai hulladékok újrahasznosítása

Az újrahasznosítható anyagok tekintetében a lámpatestek fő alkotórészei: fém, műanyag és üveg, melyek a szétszerelést vagy darálást követően kitűnően hasznosíthatók. A higanyval és fényporral szennyezett fénycső üveg szétbontása, tisztítása illetve a visszamaradó veszélyes anyagok ártalmatlanítása okoz nehézséget. A fényforrás hulladék hasznosítása a következőképpen történik: a lámpákat beadagolják a búra vég levágó egységbe, ahol a lámpák mindkét végét leválasztják. A lámpa végek, melyek vas és alumínium hulladékok, gyűjtő konténerbe kerülnek. A búra testeket a következő lépésben kifűjják és az így keletkező fényport gyűjtő edényekbe rakják. Ezt kö-

vetően a búra testeket a búra törőben törlik, koptatják, melynek során az üvegcserep elveszti maradvány veszélyes anyag tartalmát is. A tiszta üvegcserep gyűjtőedénybe kerül. Az üvegcserep a fényforrás gyárak üzemének üveggyáraiba kerül alapanyagként felhasználásra. A vas és fém hulladékot fémfeldolgozók és kohók részére értékesítik.

Az elhasznált világítótestek és fényforrások begyűjtésére és hasznosítására kialakított folyamat tehát sikeresnek mondható, és a vélemények egyöntetűek arra nézve, hogy további növekedés várható mind a begyűjtés, mind a hasznosítás területén.

Kovács Béla